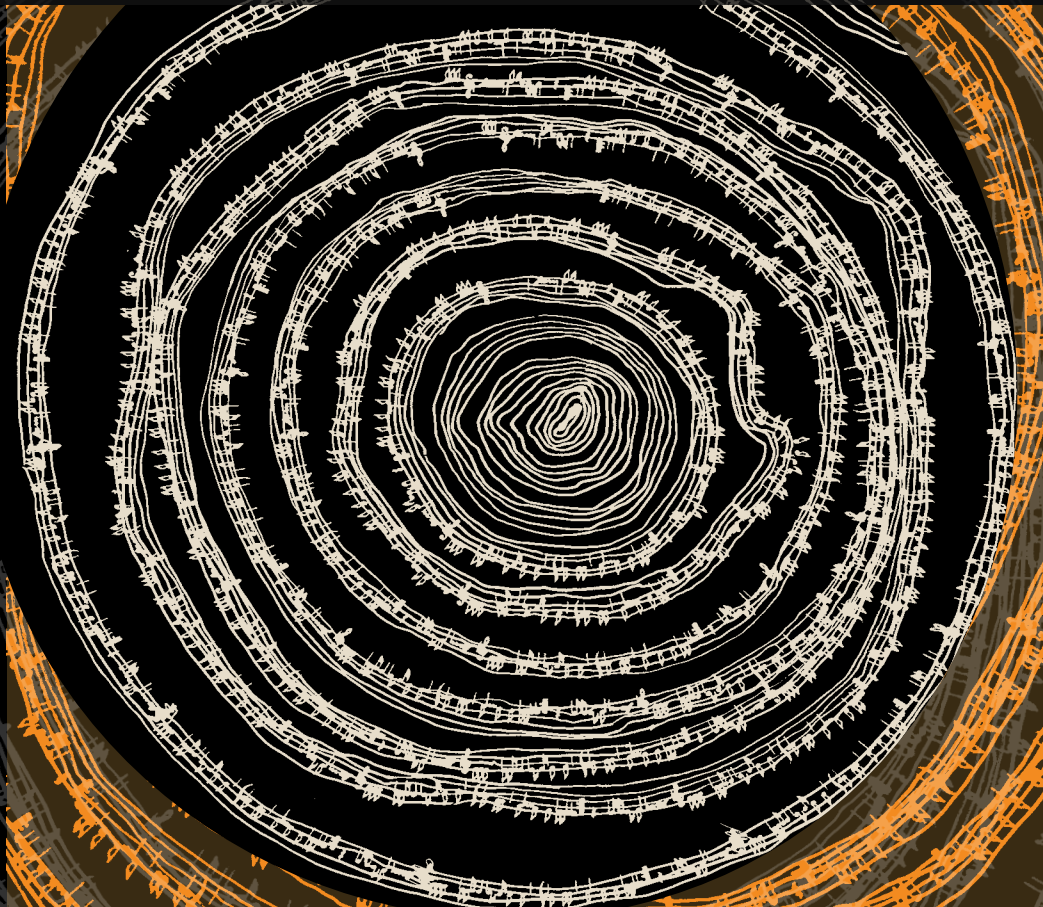

Štefan Fajnor

Cymbál a husle / Dulcimer and Violin

Piesne / Songs

MONUMENTA MUSICAE SLOVACAE

Štefan Fajnor Cymbál a husle

V čase budovateľského rozmachu meštianskej spoločnosti v 19. storočí sa hudba stala predmetom dovtedy nevídaného uctievania či velebenia, a zhmotňovala sa v meštianskych edukačných i spoločenských inštitúciách. V tej istej dobe však hudobnícke remeslo postupne strácalo existenčnú bázu a stávalo sa druhou, či viac-menej amatérskou profesiou. Neistá hudobnícka existencia spôsobovala, že v čase vzrastu hudobných učilíšť rodičia len zriedkavo podporovali hudobnú orientáciu svojich ratolestí. Tak sa stalo, že Igor Stravinskij alebo Alexander Albrecht vyštudovali z vôle rodičov právo, hoci počas celého svojho profesionálneho života sa s právom ani nestretli a pôsobili s väčším či menším úspechom ako profesionálni hudobníci. Na druhej strane profesionálnym právnikom sa stal slovenský skladateľ a klavirista Štefan Fajnor, ktorý bol zároveň popri Jánovi Levoslavovi Bellovi azda

najvýznamnejším reprezentantom hudobného romantizmu na Slovensku.

Štefan Fajnor (16. 2. 1844, Brezová pod Bradlom – 26. 4. 1909, Viedeň), syn brezovského mäsiara Jána Fajnora (*1812) a Judity Jurkovičovej (*1815), ktorej neter Anna sa stala neskôr manželkou Jozefa Miloslava Hurbana (1817 – 1888), strávil detstvo v Brezovej a ako osemročný odišiel na výmenu do kalvínskej rodiny do Dolných Salíb, aby si osvojil maďarský jazyk. Štúdiom hudby sa začal zaoberať počas svojich štúdií na bratislavskom evanjelickom lýceu (1855 – 1862). Do umenia klavírnej a organovej hry a hudobnej teórie ho zasväcoval v rokoch 1859 – 1861 drážďanský organista Volkmar Schurig (1822 – 1899), ktorý tu pôsobil do roku 1861 ako kantor a organista nemeckej evanjelickej cirkevnej obce. Fajnor začal po maturite na želanie rodičov študovať teológiu, no onedlho prišla vzbura, vylúčenie z evanjelickej teologickej fakulty po národnostnom konflikte medzi maďarskými a slovanskými študentmi (19. 1. 1863 – spolu s ďalšími 17 slovenskými študentmi a jedným českým študentom) a pokračovanie

v iných štúdiách. Tentokrát však išlo už o štúdium práva v Bratislave, ktoré tu aj absolvoval roku 1867. Po absolutóriu 23. 8. 1867 nasledovali praktikantské roky u Michala Mudroňa v Bratislave, u Jána Francisciho v Liptovskom Mikuláši a u Koronthalyho v Senici. Roku 1869, krátko po rakúsko-maďarskom vyrovaní, si po praktických advokátskych skúškach v Pešti 29. 11. a 7. 12. 1869 založil samostatnú advokátsku kanceláriu v Senici, kde pôsobil až do svojej smrti. Po otvorení svojej kancelárie sa ako 26-ročný oženil s Emíliou Annou Jurenkovou (1850 – 1930), ktorej sestra bola matkou Milana Rastislava Štefánika, ktorému sa Štefan Fajnor a Emília Jurenková stali krstnými rodičmi (rodičia M. R. Štefánika zasa boli krstnými rodičmi detí Štefana Fajnora).

Jeho osobné presvedčenia hlboko ovplyvňovali predstavitelia slovenskej evanjelickej inteligencie – Michal Mudroň, Ján Francisci a Jozef Miloslav Urban, ktorý pôsobil v neďalekom Hlbokom. Ako advokát sa Štefan Fajnor stal povestným „panslávom“, ktorý obhajoval veľké množstvo prípadov, založených na národnostných konfliktoch. Svoje prípady síce len

málokedy mohol aj vyhrať, ale získali mu povesť veľkého advokáta a rečníka, a tak sa stal – hoci obhajujúc v maďarčine – jednou z prvých významných slovenských právnických osobností.

Z detí Štefana Fajnora išiel v jeho stopách najmä syn Vladimír (1875 – 1952), ktorý sa stal nielen významným tvorcom slovenskej právnickej terminológie a učebníc, ale zastával okrem advokátskej praxe aj významné spoločenské funkcie: bol ministrom spravodlivosti v troch úradníckych vládach I. ČSR, profesorom Univerzity Komenského, redaktorom právnických časopisov i prezidentom Najvyššieho súdu ČSR (1930 – 1939). Syn Dušan bol zasa biskupom Slovenskej evanjelickej cirkvi augsburského vyznania.

Štefan Fajnor zomrel 26. 4. 1909 vo Viedni po operácii žalúdka a jeho senický pohreb sa stal národnou manifestáciou. Pozostalí umiestnili na náhrobok verše jeho niekdajšieho senického koncipienta Pavla Országha Hviezdoslava:

„Pravdu hájil, krivdu bil,
vzorný v službe rodu vždycky,

z jeho zvukov piesne vil, tak si z vážnych, z hravých chvíľ, život skladal harmonicky.“

Skladateľ Fajnor netúžil po hudobníckej funkcii, zostal po celý život hudobníkom-amatérom, pričom štruktúra jeho zachovaného skladateľského diela zodpovedá potrebám vtedajšej meštianskej spoločnosti. Len veľmi málo z jeho skladieb vyšlo počas jeho života tlačou, a tak skladateľ Fajnor ostáva až dodnes neznámym skladateľským zjavom. Ak sa k hudbe priblížil najmä prostredníctvom klaviatúry (vlastný klavír si kúpil na začiatku manželstva roku 1871), tak v jeho diele nájdeme predovšetkým dobové vítané klavírne žánre – polky, mazúrky, kadrily, pochody a klavírne variácie. Skladby prezrádzajú vplyv hudby Bedřicha Smetanu, Fryderyka Chopina i Ferencu Liszta, pričom pestovanie týchto obľúbených žánrov Fajnor niekedy ozvláštnil využitím prvkov, ktorých pôvod môžeme nájsť v slovenskej ľudovej piesni. Ďalšiu väčšiu oblasť predstavujú Fajnorove piesňové kompozície.

Fajnor bol významným predstaviteľom idey bratstva Čechov a Slovákov, a keď

roku 1876 vyšla básnická zbierka českého básnika Adolfa Heyduka *Cymbál a husle*, obsahujúca 26 básní, Fajnor v návale inšpirácie skomponoval 25 skladieb, pričom 20 venoval sólovému hlasu so sprievodom klavíra; ostatné sú určené pre zborový prednes a cappella. V čase komponovania cyklu sa Fajnor ešte s básnikom nepoznal, no jeho verše, tvoriace úprimnú ódu na Slovensko, v ňom zarezovali. Podľa výstižnej charakteristiky Svetozára Štúra „Heyduk slovakizoval piesne jazykovo, Fajnor tonalitou.“ Fajnor totiž v snahe posilniť slovenský charakter kompozícií, čerpal svoju inšpiráciu z ľudovej piesne, ktorá mala podľa neho (v tom istom čase aj podľa názorov Jána Levoslava Bellu) modálny charakter, a tak neváhal čerpať z melodiky cirkevných modov, ktoré niekedy aj za piesňou uviedol. Tak sa typické domáce piesne ozvláštnili modálnou tonalitou, ktorá bola v čase vzniku cyklu unikátna – podobne koncipovaný piesňový cyklus Leoša Janáčka *Rákoš Rákoczy*, nesúci podtitul „obrázek z Moravského Slovenska s tanci a zpěvy“, vznikol v neďalekom Brne až roku 1891 a mal scénickú premiéru v Prahe 24. 7. 1891 na Zemskej jubilejnej výstave. Janáček tu využil lašské, hanácke

a slovácke piesne, tance v zborovej i sólovej podobe a spojil ich vlastne nezmyselným sujetom do jedného celku. Modalita i rytmickosť melodiky oboch cyklov sú v príbuzenskom vzťahu, pričom ich vznik oddeľovala česko-slovenská hranica.

Fajnor cyklus po ukončení (1876 – 1877) zaslal na posúdenie Františkovi Gregorovi do Písku. Gregorove výhrady – „škoda, preškoda, že Štefan Fajnor neopatril všem jeho písniím předeheru, jež by hlavním motivem pěvce do jistoty tonu uvedla; myslím, že by cena písne každé výše dostoupila, a že se z obyčejné písničky stává píseň. Též neškodila by třeba sebekratší dohra“ – si zarazený Fajnor onedlho pripustil k srdcu a celý cyklus znovu prepracoval (1879).

Heydukova poézia veľmi skoro oslovila aj ďalších autorov, hľadajúcich exotický výraz. Skladateľov oslovili najmä Heydukove zbierky *Cigánské melodie* (1859) a *Nové cigánské melodie* (1897). Karel Bendl zhudobnil 14 + 12 *Cigánských melodií* (vydania Novello v 80. rokoch 19. storočia), Antonín Dvořák roku 1880 skomponoval na Heydukove verše svetoznámy cyklus

siedmich piesní *Cigánské melodie*, op. 55, Vítězslav Novák si vybral štyri Heydukove básne, ktoré vyšli takisto ako *Cigánské melodie*, op. 14, v roku 1897. (Dve básne v podobe kánonu pre ženské hlasy sa nachádzajú aj v pozostalosti J. L. Bellu). Verše zo zbierky *Cymbál a husle* si okrem Fajnora všimol aj Antonín Dvořák, Jan Malát a Jaroslav Křička.

Hoci sa Fajnor nezúčastnil na prípravných prácach snáh slovenských vzdelancov, ktoré onedlho vyústili do monumentálneho vydania *Slovenské spevy* (od roku 1880), v Čechách začal byť považovaný za predstaviteľa a znalca slovenskej ľudovej piesne. Výnimočnosť či „exotickosť“ cyklu *Cymbál a husle* si povšimli aj pražskí hudobníci, ktorí s Fajnorom nadviazali kontakt (Bedřich Smetana, Václav Juda Novotný, Ludvík Kuba). Fajnor získal roku 1879 pozvanie do Prahy na prednášku o slovenskej ľudovej piesni, pričom, samozrejme, prednášal aj o politickej, ekonomickej a kultúrnej situácii na Slovensku. Zároveň sa začal pokúšať o vydanie cyklu, až napokon štyri piesne cyklu vyšli ako hudobná príloha *Knihovny československej* (2, 3, 12, 19).

Vladimír Godár

Štefan Fajnor Dulcimer and Violin

In the developing, already flourishing bourgeois society of the 19th century, music came to be respected and lauded as never before, and it was incorporated in the urban educational and social institutions. And yet, during that same period the musical profession gradually lost its existential basis, becoming a secondary, more or less amateur field of work. Even though it was a time of growth in music training centres, parents only rarely encouraged musical gifts in their offspring because the musician's life was so precarious. Thus it happened that Igor Stravinsky and Alexander Albrecht by their parents' volition studied law, although throughout their entire professional lives they had no contact with the law and they worked with greater or lesser success as professional musicians. On the other hand, there was a Slovak composer and pianist who became a lawyer by profession: **Štefan Fajnor**, who alongside

Ján Levoslav Bella was perhaps the most important representative of musical romanticism in Slovakia.

Štefan Fajnor (16. 2. 1844 Brezová pod Bradlom – 26. 4. 1909 Vienna), son of the Brezová butcher Ján Fajnor (*1812) and Judita Jurkovičová (*1815), whose niece Anna later became the wife of Jozef Miloslav Hurban (1817 – 1888), spent his early childhood in Brezová. At the age of eight he went in an exchange to a Calvinist family in Dolné Saliby (Galanta region), so that he might master the Hungarian language. Fajnor began his studies of music while studying at the Bratislava Lutheran Lycée (1855 – 1862). He was initiated into the arts of piano and organ playing during the years 1859 – 1861 by the Dresden organist Volkmar Schurig (1822 – 1899), who was active in Bratislava until 1861 as cantor and organist of the German Lutheran religious community. After his final secondary examinations Fajnor began the study of theology, as his parents desired. This was soon followed, however, by rebellion, expulsion from the Lutheran theological faculty after a national conflict

between Hungarian and Slavic students (19. 1. 1863 – Fajnor together with a further 17 Slovak students and one Czech student), and continuation of his studies elsewhere. On this occasion it was the study of law in Bratislava, from which he graduated on 23. 8. 1867. Subsequently he spent his years as a trainee lawyer with Michal Mudroň in Bratislava, Ján Francisci in Liptovský Mikuláš, and Koronthaly in Senica. In 1869, shortly after the Austro-Hungarian Compromise, after taking the advocate's practical examinations in Pest on 29. 11. and 7. 12. 1869, he founded his own advocate's office in Senica, where he worked until his death. Having opened his practice, at the age of 26 he married Emília Anna Jurenková (1850 – 1930). Her sister was the mother of Milan Rastislav Štefánik, to whom Štefan Fajnor and Emília Jurenková became godparents (in turn, M. R. Štefánik's parents became godparents of Štefan Fajnor's children).

His personal convictions were profoundly influenced by members of the Slovak Lutheran intelligentsia: Michal Mudroň, Ján Francisci and Jozef Miloslav Hurban, who was engaged in

nearby Hlboké. As an advocate Štefan Fajnor became a celebrated "pan-Slavist", who defended a great many cases based on national conflicts. Even though he was only rarely able to win his cases, he acquired the reputation of a great advocate and orator, and thus (although making his defences in the Hungarian language) he became one of the first important Slovak legal figures.

Of Štefan Fajnor's children, the one who principally followed in his footsteps was Vladimír (1875 – 1952), who became a leading creator of Slovak legal terminology and textbooks, and also, besides his own legal practice, filled important social functions. He was Minister for Justice in three governments during the First Czechoslovak Republic, professor at Comenius University, editor of legal journals, and president of the Supreme Court of Czechoslovakia (1930 – 1939). Furthermore, his son Dušan was a bishop of the Slovak Lutheran Church of the Augsburg Confession.

Štefan Fajnor died on 26. 4. 1909 in Vienna, after a stomach operation, and his funeral in Senica became a national

demonstration. His surviving relatives had these lines, by his one-time clerk Pavol Országh Hviezdoslav, inscribed on his tomb:

“He defended truth, he struck out at wrong;
serving his people, he was exemplary.
With Slovak sounds he used to weave his song;
from seriousness, from play, from all the moments’ throng
he composed life harmoniously.”

Fajnor the composer had no desire to hold any function in music. All his life long he remained an amateur musician, and the structure of his extant compositional work corresponds to the needs of bourgeois society as it was then. Very few of his works were published during his lifetime, hence he remains unknown as a composer to this present day. Given that he came to music mainly through keyboard instruments (buying a piano of his own at the beginning of his marriage, in 1871), in his work we find mainly the period favourites in the piano genre: polkas, mazurkas, quadrilles, marches, and piano variations. His

compositions betray the influence of Bedřich Smetana, Fryderyk Chopin and Ferenc Liszt; at the same time, while cultivating these popular genres Fajnor sometimes distinguished himself by using elements whose origins we may find in Slovak folk song. Another large part of his production consists of his song compositions.

Fajnor was an important representative of the idea of the brotherhood of Czechs and Slovaks. When the Czech poet Adolf Heyduk’s collection *Cymbál a husle* (“Dulcimer and Violin”), comprising 26 poems, appeared in 1871, Fajnor in a flood of inspiration composed 25 of the pieces. 20 of these were devoted to solo voice with piano accompaniment, the others being designed for choral delivery a cappella. Fajnor did not yet know the poet personally at the time of composing the cycle, but Heyduk’s verses, which formed a sincere ode to Slovakia, resonated with him. In Svetozár Štúr’s concise description, “Heyduk Slovakized the songs in language, Fajnor did it in music”. That is to say, in attempting to reinforce the Slovak character of the compositions, Fajnor drew inspiration

from folk song, which in his view (and at the time this was also the opinion of Ján Levoslav Bella) had a modal character. Hence he did not hesitate to draw from the melodies of church modes, which he sometimes even acknowledged after the song. Thus he appropriated typical Slovak songs with their modal tonality, which at the time of the cycle’s production was unique – *Rákoš Rákoczy*, a similarly conceived song cycle by Leoš Janáček, bearing the subtitle “an image of Moravian Slovakia with dance and songs”, was produced in nearby Brno as late as 1891 and had its stage premiere in Prague on 24. 7. 1891 at the Regional Jubilee Exhibition. Janáček here used various Moravian (Lachian, Hanackian, Slovakian) songs and dances in choral and solo forms, combining them, through what is actually an absurd subject, into a single whole. The modality and rhythms of the melody of both cycles have a certain kinship, even though they emerged on different sides of the Czecho-Slovak border.

Having completed his cycle (1876 – 1877), Fajnor sent it for appraisal to František Gregor in Písek. Gregor’s

reservations (“a pity it is, a great pity, that Štefan Fajnor did not furnish all his songs with an introduction, enabling singers to have certainty about the key from the primary motif: I think every song would increase greatly in value, and a common ditty would become a song. A brief coda would not do any harm either”) came as a shock to Fajnor, but soon he took them to heart and reworked the entire cycle (1879).

Heyduk’s poetry soon attracted other composers who were seeking exotic expression. This was particularly true of Heyduk’s collections *Gypsy Melodies* (1859) and *New Gypsy Melodies* (1897). Karel Bendl set to music 14 + 12 *Gypsy Melodies* (published by Novello in the 1880s); Antonín Dvořák composed *Gypsy Melodies* op. 55, a world-renowned cycle of seven songs, to Heyduk’s poetry in 1880; Vítězslav Novák chose four of Heyduk’s poems, which likewise appeared as *Gypsy Melodies*, op. 14, in 1897. (Two poems, in the form of a canon for female voices, are found in the effects of J. L. Bella). Apart from Fajnor, those who took note of the *Cymbál a husle* collection

included Antonín Dvořák, Jan Malát and Jaroslav Kříčka.

Although Fajnor was not involved in the preparatory labours by Slovak intellectuals which soon culminated in the monumental publication of *Slovenské spevy* ("Slovak Songs", appearing from 1880), in the Czech lands he began to be regarded as a representative of and expert on the Slovak folk song. The exceptional or "exotic" quality of *Cymbál a husle* was noticed also

by musicians in Prague, who forged contact with Fajnor (Bedřich Smetana, Václav Juda Novotný, Ludvík Kuba). In 1879 Fajnor received an invitation to deliver a lecture in Prague on the Slovak folk song; needless to say, he also lectured about the political, economic and cultural situation in Slovakia. At the same time, he began the attempt to have his cycle published, and finally four songs from the cycle appeared as a music supplement of *Knihovna československá* (2, 3, 12, 19).

Vladimír Godár

Fotografia Štefana Fajnora pochádza zo zbierky SNM v Martine /
The photo of Štefan Fajnor is from a collection of the Slovak National Museum in Martin

Adolf Heyduk

Adolf Heyduk (1835 – 1923) bol považovaný po Božene Němcovej za najväčšieho priateľa Slovákov. Po prvýkrát tu bol roku 1854, keď navštívil svojho brata v Malackách, no už roku 1879 sa zúčastnil aj matičných slávností v Martine, kde sa stretol aj s Fajnorom. Slovenskí i českí vzdelanci si práve vďaka cyklu *Cymbál a husle* uvedomili, že „domovina je preňho širší pojem, lebo obsiahol aj Slovensko“. Keď roku 1871 básnicky vyzval Slovákov „Slovensko, ty ešte spíš?“, jeho výzvu nasledovalo nadväzovanie nových a nových stykov oboch národov, v ktorých vzájomné spoznávanie malo predchádzať následnému zblížovaniu. „Nedávno z Povltaví na vzájem zaletly na združenou, Slovač! dojímové dumy a vzkazky bujarého pëvce ‚Cymbálu a huslí, Adolfa Heyduka, aby mužně vztyčily a výše povznesly probuzený ovšem, ale doposavad nešťastný, uhnětený lid ten podtatranský. ‚Cymbálem a huslemi‘ dostalo se

Slovensku opěvatele tak horaucího, tak upřímného, jakým může býti jen syn na vlastní té půdě zrozený; a Heyduk přeče rodným synem jejím není! Nuže, tím větší a vážnější zásluha jeho! Těmito svými nejnovějšími poesiiemi Heyduk dal Slovensku takofka sama sebe,“ napísal Ferdinand Čenský v úvahe uverejnenej Jozefom Miloslavom Hurbanom v obnovenom almanachu *Nitra* (VI, 1876, s. 185-186). Univerzalistický zámer viedol aj Ludvíka Kubu (1863 – 1956), mnohostrannú osobnosť českej kultúry, k realizácii monumentálneho „panslávského“ zámeru. Jeho edícia *Slovanstvo ve svých zpěvech* postupne v 13 knihách sprístupnila verejnosti hudobný folklór 13 slovanských národov, pričom *Knihla III. Písňě slovanské, Dílu I., část 3* (Kutná Hora, 1885) obsahovala 143 slovanských piesní v Kubových úpravách pre sólový klavír, pre hlas a klavír, a pre rôzne typy zboru. Veľká väčšina piesní pochádza práve z martinských *Slovanských spevov*, avšak 7 piesní pochádza práve zo zbierky Štefana Fajnora, ktorého úvahy ich aj komentujú. Fajnor tiež roku 1881 (*Slovanské pohľady*, s. 223-232) vydal štúdiu *Naše národní spevy*, v ktorej dokumentuje svoje

názory na slovenskú ľudovú hudbu i snahu odlišiť slovenskú ľudovú hudbu od maďarskej.

V roku 1875 vznikli Heydukove *Piesne Slovena* na slová Pavla Országha, ktorému práve Fajnor vymyslel prídomek *Hviezdoslav*. *Materská řeč v cudzine* zasa zhudobňuje známu báseň Petra Bellu Horala (1893) pre sólový spev a rôzne zborové textúry, sprevádzané klavírom, ktorú zhudobnil aj Miloš Izák-Lihovecký.

Adolf Heyduk (1835 – 1923) was regarded, after Božena Němcová, as the greatest friend of the Slovaks. He was in Slovakia for the first time in 1854, when he visited his brother in Malacky; by 1879, however, he was taking part in the Matica celebrations in Martin, where he also met Fajnor. It was precisely thanks to *Cymbál a husle* that educated Slovaks and Czechs became aware “that home is a wider concept for him, because it includes Slovakia too”. In 1871 he issued the poetic challenge, “Slovakia, are you still sleeping?”; his call was followed by the forging of more and more links between the two peoples, for whom mutual

acknowledgement had to precede their later convergence. “Not long ago in Povltaví, the ‘Slovaks’ association was captivated by the ‘moving meditations and messages of the exuberant singer’ of *Cymbál a husle*, Adolf Heyduk, to manfully lift up and raise higher our hitherto unhappy kinsfolk, that oppressed people living under the Tatras. In *Cymbál a husle* Slovakia found a singer so ardent and sincere as only a son born on that very ground can be; and yet Heyduk is not a native of there! So then, all the greater and the weightier is his merit! With these latest poems of his Heyduk gave to Slovakia, we may say, his very self,” wrote Ferdinand Čenský in an essay published by Jozef Miloslav Hurban in the revived almanach *Nitra* (VI, 1876, pp. 185-186).

His universalist purpose led Ludvík Kuba (1863 – 1956), a many-sided figure in Czech culture, to achieve a monumental “pan-Slavist” aim. Gradually he made the folk music of 13 Slavic nations available to the public in his edition *Slovanstvo ve svých zpěvech* (“The Slavic Peoples in Their Songs”) in 13 books. Of these, *Knihla III. Písňě slovanské, Dílu I., část 3*

(“Book III. Slovak Songs. Vol. 1, Pt. 3”. Kutná Hora, 1885) contained 143 Slovak songs in Kuba’s arrangement for solo piano, voice and piano, and various types of choir. The great majority of the songs is taken from *Slovenské spevy*, published in Martin; seven songs, however, are taken from Štefan Fajnor’s collection, with his commentaries also. Fajnor went on in 1881 to publish his article *Naše národné spevy* (“Our National Songs”. *Slovenské pohľady* (1881) pp. 223-232), where he documents his opinions on Slovak folk music and his attempt to differentiate Slovak folk music from Hungarian.

In 1875 Heyduk’s *Piesne Slovena* appeared to words by Pavol Országh, whose pen-name Hviezdoslav was thought of by none other than Fajnor.

Materinská reč v cudzine (“The Mother Tongue in Foreign Lands”) once again is a musical setting of a well-known poem, this time by Peter Bella Horal (1893) for solo voice and various choral textures, accompanied by piano; it was also arranged by Miloš Izák-Lihovecký.

Vladimír Godár

Fotografija Adolfa Heyduka je zo zbierky Prácheňského múzea v Písku /
The photo of Adolf Heyduk is from a collection of the Prácheň Museum in Písek

Slovenská sopranistka **Eva Šušková** vyštudovala operný spev na Vysokej škole múzických umení. Prevažne sa venuje interpretácii diel komornej hudby a tiež diel hudby 20. storočia. Scénicky našťudovala monodrámy *Pierrot Lunaire* (Schoenberg), *The Raven* (Toshio Hosokawa), opery *Hrad kniežaťa Modrofúza* (Bartók) a *Into the Little Hill* (George Benjamin). Verejnosti predstavila aj autorské projekty *secret VOICE*, *secret VOICE electric*, *VOICEssion* a detské projekty *Človekofón*, a *tleSKOKrik*. S barytonistom Petrom Mazalánom realizovali projekty s jedinečným umeleckým rukopisom – *Babylonská veža*, *Shaped Songs* (s Cluster Ensemble), *Symptóm: Diéta a Dvojhlas*. Šušková je držiteľkou Ceny Nadácie Tatra banky za umenie v kategórii Mladý tvorca (2013), Radio_Head Awards za najlepší album roku 2015 v kategórii Klasická hudba a Ceny Frica Kafendu, udeľovanej Hudobným fondom za výnimočné interpretačné umelecké výkony (2016).

~
The Slovak soprano **Eva Šušková** studied opera singing at the Academy of Performing Arts in Bratislava (VŠMU).

She is principally devoted to performing works of chamber music and 20th century music. For stage performance she has studied the monodramas *Pierrot Lunaire* (Schoenberg) and *The Raven* (Toshio Hosokawa) and the operas *Prince Bluebeard's Castle* (Bartók) and *Into the Little Hill* (George Benjamin). She has also presented publicly her personally composed projects *secret VOICE*, *secret VOICE electric*, *VOICEssion*, and the children's projects *Človekofón* and *tleSKOKrik*. With the baritone Peter Mazalán she has executed projects with a unique artistic signature: *Tower of Babylon*, *Shaped Songs* (with Cluster Ensemble), *Symptom: Child and Duet*. Šušková is a holder of the Tatra Bank Foundation Prize for Art in the Young Artist category (2013), Radio_Head Awards for Best Album of the Year 2015 in the Classical Music category, and the Frico Kafenda Prize, awarded by the Music Fund for exceptional achievements in artistic performance (2016).

~
Petra Noskaiová študovala na Konzervatóriu v Bratislave, zúčastnila sa medzinárodných majstrovských kurzov v Rakúsku (Harry Van der

Kamp), v Čechách (Marius van Altena) a vo Francúzsku (Sigiswald Kuijken). Spolupracovala s mnohými súbormi špecializujúcimi sa na interpretáciu starej hudby (Musica Aeterna, Musica Antiqua Praha, Capella Regia, Musica Florea, Teatro Lirico, Solamente naturali, Inegal, La Fenice, Le Concert Francais, Zefiro Torna) a s poprednými špecialistami na barokovú hudbu (Andrew Parrott, Stephen Stubbs, Sigiswald Kuijken, Simon Standage, Jean Tubery, Pierre Hantai). Každoročne účinkuje v historických prevedeniach barokových opier od českých, nemeckých, francúzskych a talianskych skladateľov. Pravidelne sa tiež zúčastňuje medzinárodných festivalov v Európe, Amerike a Ázii. Od roku 2010 spieva s mníchovským zoskupením VocaMe, s ktorým uvádza a nahráva aranžované diela skladateľov 9. – 15. storočia.

~
Petra Noskaiová studied at the Conservatory in Bratislava and has completed international master's courses in Austria (Harry Van der Kamp), Czech Republic (Marius van Altena), and France (Sigiswald Kuijken). She has partnered many ensembles

specialising in the performance of early music (Musica Aeterna, Musica Antiqua Praha, Capella Regia, Musica Florea, Teatro Lirico, Solamente naturali, Inegal, La Fenice, Le Concert Francais, Zefiro Torna) and leading specialists in Baroque music (Andrew Parrott, Stephen Stubbs, Sigiswald Kuijken, Simon Standage, Jean Tubery, Pierre Hantai). Every year she performs in historical presentations of Baroque operas by Czech, German, French and Italian composers. Also, she regularly takes part in international festivals in Europe, America and Asia. Since 2010 she has sung with the Munich ensemble VocaMe, with whom she performs and records arranged works by composers of the 9th to the 15th century.

~
Matúš Šimko vyštudoval súčasne spev na Konzervatóriu J. L. Bellu a právo na Univerzite M. Bella v Banskej Bystrici. Etabloval sa ako koncertný a operný spevák. K jeho koncertnému repertoáru patria duchovné diela z obdobia baroka, piesňová literatúra, ako aj interpretácia súčasnej hudby. Šimko spolupracoval s rôznymi telesami ako Theater & Orchester Heidelberg, Filharmonie Brno, Solamente naturali,

Musica Aeterna, Il Cuore Barocco, Musica Figuralis a ďalšími. Vystupoval na festivaloch ako Næstved Early Music Festival, Festivale du Périgord Noir, či Bratislavské hudobné slávnosti.

~

Matúš Šimko concurrently studied singing at the J. L. Bella Conservatory and law at M. Bel University in Banská Bystrica. He has become established as a concert and opera singer. His concert repertoire includes sacred compositions from the Baroque period, song literature, and performance of contemporary music. Šimko has partnered diverse ensembles, including Theater & Orchester Heidelberg, Filharmonie Brno, Solamente naturali, Musica Aeterna, Il Cuore Barocco and Musica Figuralis, among others. He has appeared at festivals including Næstved Early Music Festival, Festivale du Périgord Noir, and Bratislava Music Festival.

Tomáš Šelc je absolventom Vysokiej školy múzických umení v Bratislave, operného spevu a zborového dirigovania na Konzervatóriu v Bratislave. Za svojho pôsobenia získal mnohé ocenenia. Je všestranným interpretom venujúcim

sa duchovnej hudbe, piesňovej tvorbe, opere i operetnému žánru. Pravidelne sa predstavuje na prestížnych koncertných pódioch a medzinárodných festivaloch (Bratislavské hudobné slávnosti, Stredoeurópsky festival koncertného umenia, Musica Nobilis, Velkonočný festival duchovnej hudby, Pražské jaro, Johannesburg International Mozart Festival, a iných). Absolvoval majstrovské kurzy zamerané na interpretáciu barokovej hudby v nemeckom Lübecku a je členom prestížnych zborových, a ansámblových zoskupení: Collegium Vocale Gent (Philippe Herreweghe), Clemencic Consort (René Clemencic), Taverner Consort (Andrew Parrott), Collegium 1704 (Václav Luks) a Cappella Mariana (Vojtěch Semerád).

~

Tomáš Šelc is a graduate of the Academy of Performing Arts in Bratislava and the Bratislava Conservatory (opera singing and choral conducting). Many awards have been conferred on him for his public appearances. He is a versatile performer who devotes himself to sacred music, song production, opera, and the operetta genre. Tomáš Šelc regularly

appears on prestigious concert podia and at international festivals (Bratislava Music Festival, Central European Festival of Concert Art, Musica Nobilis, Easter Festival of Sacred Music, Prague Spring, Johannesburg International Mozart Festival, and others). He has completed master's courses (focusing on the performance of Baroque music) in Lübeck and is a member of highly-regarded choral bodies and ensembles: Collegium Vocale Gent (Philippe Herreweghe), Clemencic Consort (René Clemencic), Taverner Consort (Andrew Parrott), Collegium 1704 (Václav Luks) and Cappella Mariana (Vojtěch Semerád).

Sopranistka **Marianna Gelenekyová** je absolventkou Konzervatória v Bratislave a Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Od roku 2013 je členkou Slovenského filharmonického zboru. Stvárnila niekoľko postáv v opere SND a spolupracovala s Metropolitným orchestrom Bratislava, orchestrom Slovenskej filharmónie, Solamente naturali, Štátnou filharmóniou Košice, Slovenským komorným orchestrom a mnohými inými.

The soprano **Marianna Gelenekyová** is a graduate of the Conservatory in Bratislava and the Faculty of Education of Comenius University in Bratislava. Since 2013 she has been a member of the Slovak Philharmonic Choir. She has sung numerous roles in the Slovak National Theatre Opera and has performed with the Metropolitan Orchestra Bratislava, Slovak Philharmonic Orchestra, Solamente naturali, Košice State Philharmonic, Slovak Chamber Orchestra, and many others.

Angelika Zajícová študovala spev na Konzervatóriu v Bratislave a na VŠMU. V roku 1995 sa stala víťazkou súťaže japonskej piesne Sakura v Prešove. Počas štúdia ako členka Komorného zboru konzervatória pod vedením Dušana Billa vystúpila aj ako sólistka na koncertoch na Slovensku, a na turné vo viacerých európskych krajinách a USA. Spolupracovala so Slovenským komorným orchestrom, Chorakademie Lübeck, Zborom bamberských symfonikov. V súčasnosti je členkou altovej skupiny Slovenského filharmonického zboru a podieľa sa

aj na koncertoch súboru Solamente naturali, zameraného na starú hudbu.

~

Angelika Zajícová studied singing at the Conservatory in Bratislava and at Academy of Performing Arts. In 1995 she won the Sakura competition in Japanese song at Prešov. During her studies, as a member of the Conservatory chamber Choir conducted by Dušan Bill, she also appeared as a soloist at concerts in Slovakia and at tournaments in a number of European countries and the USA. She has partnered the Slovak Chamber Orchestra, Chorakademie Lübeck, Bamberg Symphony Choir. Currently she is a member of the alto group in the Slovak Philharmonic Orchestra and also contributes to concerts of an ensemble specialising in early music, Solamente naturali.

Juraj Kuchar je absolventom operného spevu na Konzervatóriu v Bratislave. Získal rôzne významné ocenenia a je laureátom rôznych speváckych súťaží. Venuje sa opere, interpretácii piesňovej tvorby i koncertnému repertoáru. Vystúpil s telesami ako Štátny komorný orchester Žilina,

Štátna filharmónia Košice, Orchestrom Wienerklassik, Capella Istropolitana, či Solamente naturali, a je takisto členom a sólistom vokálneho zoskupenia Vocale SoLa. Niekoľko rokov bol súčasťou svetoznámeho Schleswig-Holstein Festivalchor pod vedením Rolfa Becka. Bol tiež členom Chorakademie der Wiener Staatsoper a od roku 2019 je členom Operného štúdia SND.

~

Juraj Kuchar graduated in opera singing from the Conservatory in Bratislava. He has won diverse important awards and has been a laureate at various singing competitions. He focuses on opera, performance of art songs, and the concert repertoire. Juraj Kuchar has appeared with formations including the State Chamber Orchestra Žilina, State Philharmonic Košice, Vienna Classic Orchestra, Capella Istropolitana, and Solamente naturali, and is also a member and soloist of the vocal group Vocale SoLa. For a number of years he was part of the world-ranking Schleswig-Holstein Festival Choir, conducted by Rolf Beck. He has been a member of the Chorakademie der Wiener Staatsoper, and since 2019 he has been a member of the Slovak National Theatre Opera Studio.

Peter Kollár študoval na Konzervatóriu v Bratislave. Po absolútoriu v roku 1994 sa stal členom basovej skupiny Slovenského filharmonického zboru. Má za sebou i sólové projekty: Festival "Sacra Umbra" Perosi – *La Risurrezione di Cristo*, *John King* Daniela Mateja, *Tête à tête* Luba Burgra, *Aupair* Miloša Karáska, koncerty so zoskupením Camerata Bratislava, pravidelne účinkuje na Organových dňoch v Trnave. Spolupracuje so súborom pre starú hudbu Solamente naturali a je členom mužského vokálneho okteta Danubius Octet Singers.

~

Peter Kollár studied at the Conservatory in Bratislava. After graduation in 1994, he became a member of the bass group of the Slovak Philharmonic Choir. He also has solo projects to his account: Festival *Sacra Umbra* Perosi – *La Risurrezione di Cristo*, *John King* by Daniel Matej, *Tête à tête* by Lubo Burger, *Aupair* by Miloš Karásk, concerts with the Camerata Bratislava ensemble, and regular appearance at the Organ Days in Trnava. He collaborates with the early music ensemble Solamente naturali and is a member of the male vocal octet Danubius Octet Singers.

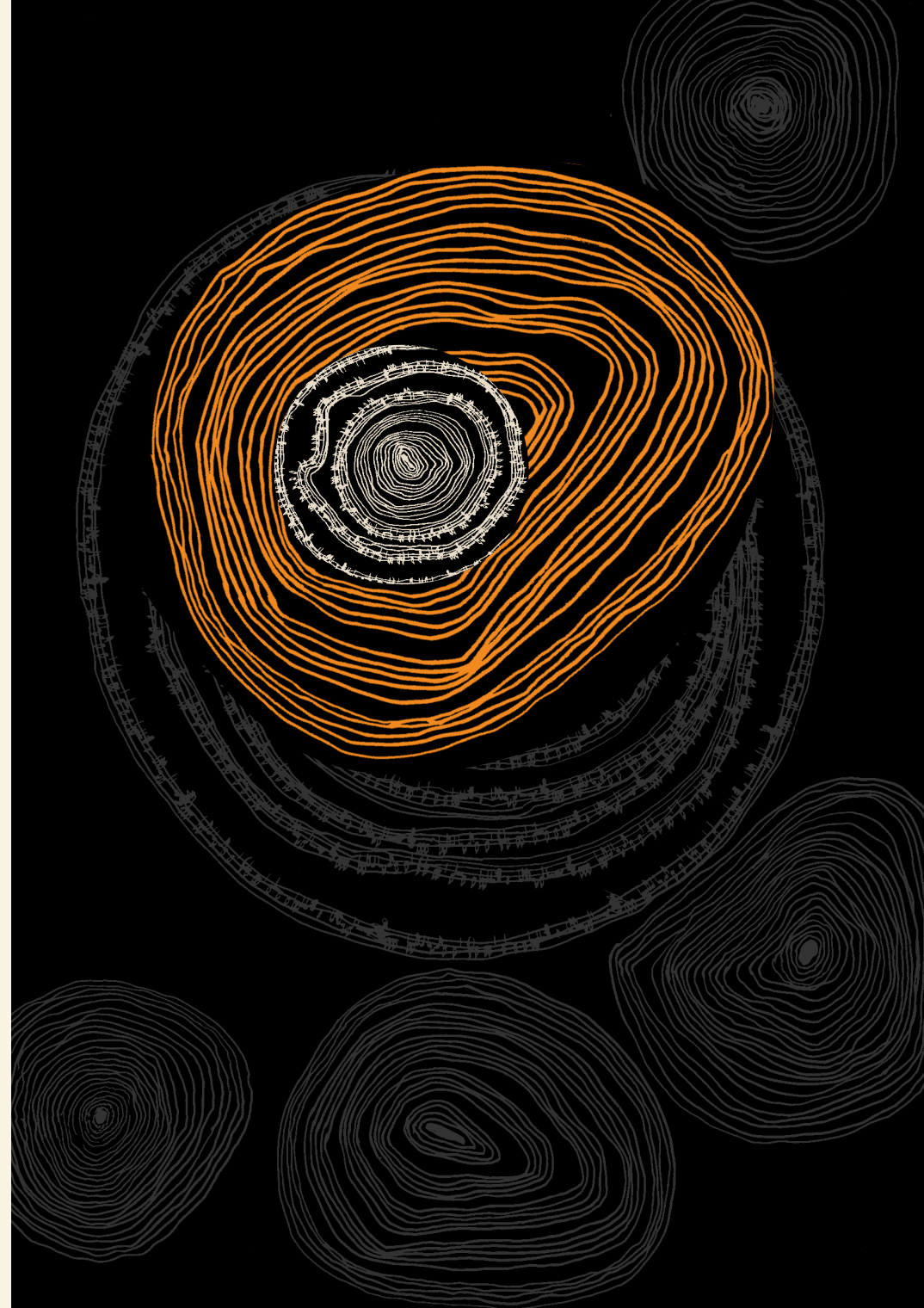
Peter Pažický študoval klavírnú hru na Konzervatóriu v Žiline a na VŠMU v Bratislave. Absolvoval interpretačné kurzy u Haliny-Czerny-Stefaňskej, Eugena Indjica a Lazara Bermána. Je dvojnásobným laureátom Súťaže slovenských konzervatórií, Smetanovej súťaže v Hradci Králové, trojnásobným laureátom Chopinovej súťaže v Mariánskych Láznach. Spoluúčinkoval so ŠKO Žilina, Symfonickým orchestrom Slovenského rozhlasu, rakúskou Jugend Filharmonie, Pražským komorným orchestrom, s Karlovarským symfonickým orchestrom, so Slovenským komorným orchestrom Bohdana Warchala a so Štátnou filharmóniou Košice. Realizoval nahrávky pre Slovenský rozhlas, Unison Records, Hudobné centrum, Slovenský hudobný fond a Pavlik Records, kde nahral CD s kompletným klavírnym dielom Jána Levoslava Bellu. V zahraničí sa okrem európskych krajín predstavil recitálom na EXPO v čínskom Shanghaji. V posledných rokoch absolvoval v spolupráci so spevákmi niekoľko koncertných turné po Japonsku. Popri koncertnej činnosti pôsobí pedagogicky na bratislavskej VŠMU a Konzervatóriu, ako aj na Hudobnej

a umeleckej akadémii Jána Albrechta
v Banskej Štiavnici.

~

Peter Pažický studied piano playing
at the Conservatory in Žilina and
at Academy of Performing Arts
in Bratislava. He has completed
performance courses with Halina-
Czerna-Stefańska, Eugen Indjic
and Lazar Berman. He is a double
laureate of the Slovak Conservatories
Competition, Smetana Competition
in Hradec Králové, and triple
laureate of the Chopin Competition
in Mariánske Lázně. Peter Pažický
has partnered Slovak Sinfonietta
Žilina, Slovak Radio Symphony
Orchestra, Jugend Filharmonie
from Austria, Prague Chamber

Orchestra, Karlovary Symphony
Orchestra, Bohdan Warchal Slovak
Chamber Orchestra, and State
Philharmonic Košice. He has made
recordings for Slovak Radio, Unison
Records, Music Centre, Slovak Music
Fund and Pavlik Records, where he
recorded a CD with the complete piano
work of Ján Levoslav Bella. Abroad, he
has performed in European countries
and has also given a recital at EXPO
in Shanghai. In recent years he has
completed a number of concert tours
in Japan, in collaboration with singers.
Alongside his concert activity, he
teaches in Bratislava at Academy of
Performing Arts and the Conservatory,
also at the Ján Albrecht Music and Art
Academy in Banská Štiavnica.

Cymbál a husle Adolf Heyduk

Nedivte se!

Nedivte se, se Slovenskem
že si pyšně vedu,
mátě ono hvězdy v očích,
ústa z medu.
Hlavu sice ze železa,
ale srdce zlaté,
brzy věru na sobáš k nám
přijecháte.

Cymbál a husle

Jaj, ten cymbál a ty husle,
kterak zvučno vábí!
Kdo je zaslech', ten se věru
z touhy nevustrábí,
tomu srdce zachvěje se,
jako lístek břízy
a z hrdélce povzdech žalný
už mu nevyvizí.

Jaj, ten cymbál a ty husle
stálá kouzla robí
citům nebe otvírají,

upomínám hroby;
v hruď padají jako hvězdy
podivné jich zvuky,
že kdo vrahům dýku chystal,
vypadne mu z ruky!

Jaj, ten cymbál a ty husle,
ozvěnou kdy hlesly,
rázem srdce s hlavou jaly,
do Karpat je nesly;
však tu z bédných chatek znova
zoufanlivě výskly,
dýku, jež prv z ruky padla,
zase v pěst mi vtiskly!

Touha po Slovensku!

Hle, k břehům Váhu letí čápů sbor,
i já chci s nimi v krásné sídlo hor.

Chci obejmouti podtatranský lid,
a z jeho zpěvu čerpat mír a klid.

Chci spatřit hronských krajů milou tvář
a na ní ráje ztraceného zář.

Chci znáti prorvy skal i srdcí lad,
a hrob, kde Slovák pro svobodu pad'.

Chci zřít, jak z věrných očí zírá ven
lidského štěstí nedosnělý sen,

chci prchnout na čas vášním světa všem,
chci býti zase šťastným člověkem.

Pozor na křídélka

Mé píseňky malé, kdeže vy jste byly?
Ze slovenských jarků čerstvotu jsme pily.

Kryly jsme se tajně v tom slovenském šeru
jako ty myšlenky v božím desateru. –

Proč jsme do bohatých krajín neletěly?
Z Nitranska jsme k srdci mnohem blíže měly.

Však jsme netoužily k slunéčku vysoko,
raděj jsme bolestem pohlížely v oko.

Za hvězdící jakous věru jsme nelítly,
my jako světlušky samy sobě svitlí.

A třeba jsme nocku v slunko nezásaly,
přec jsme zlatý proužek stopou zanechaly.

Nu, teď jsme se nazpět k domovině daly:
pojdte, pozírejte, co jsme nasbíraly!

Tím vám osuítíme jizbičku do kola
jako zářným okem bílého sokola.

Nebeřte však v ruce, vidět-li nás chcete,
ať nám pel s křídélkem zlatý nesetřete!

Hody krás

Znáš-li ty Slovensko?
popatři do kola,
to jsou všech krás hody
u rodného stola!

V čele zpěvnost tróní,
polostínem krytá,
gazdině to dvorná,
zdraví tě a vítá.

Na pravo milota
údolí a plání,
podál milý úsměv
černovlasých strání.

Oproti slunéčko
v přenádherném šatě,
ze zlata má všecko
od hlavy až k patě.

Na hlavěnce drahá
parta se mu skvěje,

všemu štěstí nese,
na co se usměje. –

Chaloupky s lipami
sedly po bok hory,
by o dávném mládí
vedly rozhovory.

Výše do půl kola
hrdé Tatry sedly
a temena sivá
v nebes klenbu zvedly.

Bílí oblakové
starce Karpat zdraví,
jasno im děkuje
Ďumbier holohlavý.

Dvorně čapku smeká,
na raz usmívá se
a na šedou hlavu
dává kapí zase. –

Hle, i prostota zde;
plna srdečnosti
cymbalíkem baví
rozblažené hosti.

A pod baldachýnem –
tu teprv radostí!

Ptactvo milo pje
spito líbezností.

V pohárech se kolem
upřímnost podává,
a z kolísky v koutku
mladá sláva vstává.

Není divu

Šumná Slovačina
jako ta dívčina
miloučko zakvítá,
jak když slunko svítá.

Její očka žárná
jako nocka jarná –
a do kola zhusta
růžemi obrůstá.

Což divno, že krása
na čele i rtíku,
když ji slunko z rána
koupá v lubovníku.

Aj, proč že by věru
překrásnou něbola,
když ji nebe denně
slíbá kol do kola! –

Uvězněné ptáče

Slovač kdo přezírá
s temena Kriváně,
tomu srdce hoří,
tomu planou skráně.

Radostí i smutkem
oko se zarosí,
když tu černou krásu
srdci darem nosí.

Ó jaká to rozkoš!
Políbením zory
jak by v samém zlatě
koupaly se hory!

Ladné! ladnější však
v slunka plném jasu
tiše pozíratí
skrytou srdcí krásu.

A přec to Slovensko
klíčka jenom malá,
v kterou černá zloba
Slovač ukovala.

Hle, to čarodějně
ptáče, chudošaté,
vetchá křídelenka,
ale písňe zlaté!

Na dobré planetě

Slovensko, milko má,
kdy tě zem počala?
„Když modrá obloha
zemičku objala.“

Slovensko, štěstí mé,
kdy jsi se zrodilo?
„Když zlaté sluníčko
po zemi chodilo.“

Slovensko, duško má,
kdože tě kolíbal?
„Stříbrný měsíček,
čelo jenž mi líbal.“

Slovensko, srdce mé,
což se tobě zdálo?
„Že se hvězdičkami
nebe obsypalo.“

Slovensko, písni má,
čím tě napájeli?
„Tím mléčným jarčokem
oblohu jenž dělí.“

Slovensko, dítko mé,
čímže jsou tě křtili?
„Perlami, jenž z rána
travičku pokryly.“

Slovensko, vílo má,
kdože byly hosté?
„To hejno kuřátek,
při ránu jež hoste.“

Slovensko, zlato mé,
co ti zavázali?
„Zpěvánky a lásku
do peřinky dali.“

Aj, do jaké křižmy
zavinuly tebe?
Z vlny těch beránků,
již spásají nebe.“

A jakáže byla
povijanu stuha?
„Aj, byla překrásná
sedmibarvá duha.“

Jaj, moje Slovensko,
na krásu těch darů
po celičkém světě
není tobě páru.

Však zdali pak také
srdénko tvé poví,
kdo ti do koupelky
penízek dal nový?

Ach, žádný, prazádný,
zapomněli na to,
a já všecken život
budu nebohato! –

Učiněná píseň

Na Slovensku, Bože, jaká divná věc,
všecko písně zpívá: každý kaménc,
písně zpívá horstvo, bystřin perlotok,
písně blýskají se v tůni skalných ok.

Písně zpívá v lese nejoutlejší dřík,
písně hvízdá listům ostrý seveřík,
až si v oraništi v čilý, skočný chvat
nahoru i dolů počnou kolovat.

Ba tady je písní i těch vloček sních,
písní sivý mráček, na západ co tíh',
písní štíhlá postar, písní oblá tvář,
písní rudá ústa, písní očí zář.

Písní je tu světlo, písní je tu vzduch,
písní je tu víra, písní je tu Bůh,
písní jemné srdce, písní sladká řeč;
všecko písní, všecko – škoda, že i meč!

Slovenčina

Jaj, ta řeč slovenská –
horský pramínek,
vínem žiznivému,
pro chorého lék;
útulná jak věrné dítě
k matce, jež se toudí –
a jak krásná, v zpěvankách-li
z plné duše proudí!

Ach, ta řeč slovenská
víl překrásný roj,
slunéčkem je protkán
bělořasný kraj,
stejnoměrem vystupují
z křišťálního toku,
na rtu plno sladkých žertů,
plno perel v oku!

Ach, ta řeč slovenská,
úměrnost i lad,
každé její slovo
vůně plný sad;
v přítlmeném povzdechnutí
bouř tajemných přání,
ale dvoje nebe lásky
v bočkův objímání!

Mátě slovenčina
plnou, milou tvář,

jako máť Kristova
nad hlavěnkou zář,
je průsvitná jako rosa
v liliovém loži,
a tak hluboká i čistá
jako slovo boží.

Ach, ta slovenčina –
svatá řeč, to vím,
ta jazykem věru
není světovým,
jesliže však v nebi anděl
zpěvem Bohu vděčí,
nesmí on mu jinak zpívat
než slovenskou řečí.

Slovenská píseň

Ta slovenská píseň líbezná i hravá,
ona má křídélka pěkná třepotavá,
od věku se rodí bez času a doby,
v kukli jak motýlka příroda jí robí.

Vzletne, zatřpytí se, věčněvěkův nová,
na pestré šiřici zlaté runy chová,
a kdo čísti umí, co tu všecko stojí,
samou líbezností srděčko opojí.

Opojí srděčko, hlava padá v dlaně,
a podivný buchot tepeří mu v skráně,

rozvlněná ňadra víc se neutiší,
kdo jí jednou slyšel, ten jí věčně slyší!

Kéž by!

Od temene modrých Tater
až k zelené hoře
po galánsku pružno, čilo
zlatou nožkou poskočilo
bělučičké zoře.

Slunéčko už očkem strlíí,
pěknou dobu věstí,
už se nesou na poledne...
ó kéž bych se, nežli sedne,
k němu mohl vznést!

Eja! kéž by vůle moja
křídla na se vzala,
by s ptáčaty v šumné chóru
duška moja při obzoru
čilo zazpívala.

Obkroužil bych kraj povážský,
pozíral byl dolů,
kde Kysúca, pěkná voda,
vlaží hnízda skálorodá
slovenských sokolů.

Poprosil bych já to slunko:
Postůj věru málo,
jen co bysi zjasna oka
hrstku růží u domčoka
v sádek nasypalo.

Stůj, pokud bys v oblok robám
nesneslo proud krásy
a nezžehlo jednou ranou
sílu v světě neslýchanou
v srdcích naší chasy.

Pokud bysi nezrobilo
pro slovenské ženky
plátno jemně zlatotkané,
na ručníčky cifrované
i ty košuleny.

Pokud bysi v proudech ohně
nezrobilo meče
a svou nemetalo zlobu
na každého, kdo v porobu
Slovensko mi vleče!

Šumní bojovníci

Za ubohou Slovač
nebojuje žádný,
jen z hloubky srdénka
zpěváneček ladný.

Ozve-li se v sadě,
každou větví kníše,
jestli ve světlici,
bolest v ňadro píše.

Ozve-li se v dolci,
kvítečka poděsí,
každému na očka
slzičku pověsí.

Ozve-li se v holách
jak nouze raketa,
tisíc jisker metá
do širého světa.

Ozve-li se v lese,
mlází zachvěje se
a samé jehlice
bolestí svých střese.

A hlahol do kola
daleko se čeří:
jsouť zpěváanky naší
slávy pioněři.

Třeba zadumáni,
přec junáci hlaní:
brněním jim краса,
myšlenka jim zbraní.

Jaj, ty odeženou
smrti náběh prvý –
ten nežije v světě,
kdo jich četu zdrví.

Slovenské zpěváanky

Slovenské zpěváanky,
jaká jste vy ptáče?
když se ozýváte,
nutí mne to v pláče;
zalejí se oči,
srdce prorve ston,
až ty slzy stekou
v líce na pokon.

Aj, kdože to zrobil?
mluvte, prosím vás,
kdo do tolik smutku
tolik vložil krás?
kdo ten čistý jarček
žalem ukálel,
kdo ten jedný beljan
mezi kvítí sel?

Aj, kdo jiný, bračok?...
však ty také víš!
Ten co utulil se
v naši rodnou chýš,
ten studénku zpěvu

hněvem zakalil
a tisavé hlavy
krutě v červeň zbil!

Pánbůh požehnej!

Věru mně na mysl
ustavičně tane
to moje Slovensko
nebem malované.

Pěkná je to paní,
zpěvná hospodyně,
maloučké děťátko
kolísá na klíně.

Oj, se nezrodilo
na té zemi naší
takové od doby
betlémských salaší.

Dlouho na děťátko
maměnka čekala
a prázdnou kolísku
v žalu kolísala.

Dlouho kolísala
zkrvavenou pěstí
a pláčem klonila
hlavěnku k pelesti.

Trápením zaspala,
procitla naději;
už hejčkájí dítko
bílé ruce její.

Pěkně prospalo se,
očka šumně září,
a lůbko mu sedí
v důlečkách tváří.

Oj, děťátko zlaté,
silno bud' a zdrávo,
malý mesiášsko,
domorodné právo.

Narosti jen statně
bez chyby a laty;
požehnej tě Pánbůh,
Ježíško náš svatý!

Pěkný zpěvník

To Slovensko milučičké
zpěvníček je zlatý,
od sta let už poděděný
bez vady a laty;
každý lístek jen se mění,
píseň k svému potěšení
píše veň Duch svatý.

Každé srdce lístek jeden –
jaj, to pěkná kniha,
žal i radost, jak co přijde,
lístky čte a zdvihá;
tu veselost v hodokvase,
tamo hejno smutků zase,
jenom se to mihá.

Ten zpěvníček, divný věru,
kolískou je bolu;
v ní tak mile kolísává
kvítka svého stvolu –
v sladká slova obléká je,
až v blaženství s mírem hraje
čela na přestolu.

Zapláčou-li, hned těch slzí
čeled' průsvitává
do perliček promění se,
ňadrům zdoby dává:
hned jsou plesem bědné kvilby.
Aj, kdo v ráji smuten byl by,
Bůh kde zasedává?

Čím dál, tím hůř!

Tam se Hronec kmitá v šeru,
slovenský to junák věru,
šumný, drěčný, plný zdraví –
od paty, až kde se hlaví.

V rokytné se šatí mlází,
stříbrem na vše strany hází
jak gajdošům zeman, spoře,
jako javor listím v hoře.

Není stříbro, čím on mrhá,
na tisíce slz to vrhá:
že ne bídám našim konec,
proto pláče šumný Hronec.

Tisíc let mít slzy v tváři!
tisíc let, to pěkné stáří!
Z těch na tisíc nových máme,
ruce-li si nepodáme. –

Trenčanské chaloupky

Pramaloučké chaloupečky
kol trenčanských strání,
že bys ta okénečka
zakryl dětskou dlaní,
že bys mohl nízkým kochem
hledět ke kozubku,
ba že bys ji odnes' každou
jak ořešnou slupku.

Jdeš-li kolem po záprnsi
a staneš-li v kroku,
mile na tě mandel dětí
hledí při obluku,

*baculatá líčka kryjou
prstěncové vlásky,
v ústách plno usmívání,
v očkách plno lásky.*

*Aušak hlas-li zvonkový tě
do jizbičky vloudí,
zjásá se ti před očima,
ba i v nader hloubí:
všecko se ti srdci tiskne,
všecko se ti líšká,
plná přísloví a hádek
je ta malá chýška.*

*Tu pojednou na tě svitnou
tak čarovné oči,
že se v raz jak mlynský kámen
tvoje hlava točí,
pozdraví tě tak dojemně
růžovitá ústa,
že myšlence po křídélci
s obou stran vyrůstá.*

*A ta letí domů, zpátky,
plna sladké tarchy,
jako sívá holuběnka
Noemovy archy:
kéž okénce jenom chutě
každé otevře se,
vždyť naděje olivovou
ratolístku nese!*

Zlá příčina

*Smutíš v šere,
plešatý Ďumběře,
pročže smutíš?
Čelo se ti mračí,
co ti nitrem kvačí,
cože kutíš?*

*Zřel jsem já tě:
v rozpuštěném zlatě
byla hlava,
či jí rvali v noci
hromoví otroci
do krvava?*

*Či houf supů
děsně na potupu,
bačo šedý,
rve srdce neklidné,
že vadne a stydne
v sívé ledy?*

*„Ba ne, brate!
svornosti nemáte,
v té ste planí;
jí kdybyste svitli,
pryč by sněhy lítly
z těch mých skrání!“ –*

Nepohnutě

*Stojí hory v polokolu,
zamořeny v divném bolu,
a z těch sivých horských očí
kalné slzy tekou dolů,
peřejemí v břehy bijí,
ryji řadra, plece ryjí,
haditě se točí,
žalují, kam kročí.*

*Jakže slzy by netekly?
hrmavic se hory lekly,
jež vedeny zemětřasem,
bleskem v temena jim sekly;
sivé hlavy porubaly,
v divoký se tanec daly,
jaty hněvu dase –
strašily svým kvasem.*

*Odkud přišla bouře s mraky?
Aj to úmor jedozraký,
pomstou dme se, vraždu nese,
na Tatrance, na Slováky;
vzal ji z prsu Maďarova,
loupí, hubí, ničí znova;
Slovák nepohne se
ani v tomto děse.*

*Vstoupí na ty horské můry,
zahlaholí hněvně s hůry,*

*že upadnou na své tváře
hrozně pýchy dravé stuůry;
zvrhne povoz Ježibaby
na neřestí samaraby,
utká ony lháře –
konec bude sváře!*

Vzácná skrýš

*Čarodějná Slovač
krutá pouta vláčí,
ale rozkoš vzdychá
zpěvem tone v pláči,
a kam z nebeského
očka perly sroní,
jako jasný zvonek
o kámen to zvoní.*

*Přijdi v Tatry, světe,
poslyš, pozří na to:
jsou ty drobné slzy
roztopené zlato;
to když z výhně prsou
po krůpějích padá,
v tónů hebkou skrýši
žaloby své skládá.*

Na úsvitě

Ba je na Slovensku dne púľ, noci púľe,
polou ještě bázeň, polou juž ta vúle,
noc uběhla z púľe křídlem netopýrů,
ale o dni tepru polovice chýru.

Ani ne blesknavo, ani tma jak kdysi,
ale do červánků s noci den se mísí,
jako se mísívá s bílým vínko rudé,
ani do krvava, ani barvy chudé.

Ani jako zima, ani jako léto,
ale tak uprostřed, je v Slovači této,
ani cit nestydne, ani se nespálí,
kvete, jak když poupě z pola se odhalí.

Tak se nocka sivá s dnem objala milo,
že zořičce nad tím do třepotu bylo,
tak si ruce daly v jemném srdcí hnutí,
jako když se s plácem setká zavýsknutí.

Jak když junák líbá stařečkova ústa,
jako když děvčátko na pannu dorůstá –
polou ještě spánek, polou už to bdění,
jako druhdy bývá k ránu v probuzení.

Jaj, a tím zášerem sladkých nader síla
slovenské zpěvánky krásně odkojila:
polovic v nich nářku, půlka veselosti
a kdo uslyší je, vyrůstá radostí.

Chudý kraj

Chudý chatáříku, plný vyskytí,
bída chléb podává z černé misky ti,
nouze kámen sbírá z malých kopanic,
otčímem tu Pánbůh, neposkytá nic.

Květ zde žádný, sotvy sem tam klokoček,
oranicí vezmeš do pár hrboček,
úrodu by za den střechek v kútík snes',
slámu by i chlapčík sebral do kapes.

Smutno, kol do kola samý chladný stín,
se strany sem vrhá horstva tuhý klín,
snad tu sečeň ukryt, aby ráz co ráz,
na osení dýchal bílý sřín a mráz.

Hoj! můj chotáre, vím, co udělám:
šablu po Jiskrovi zlatou vyhledám;
jak se bude šabla v slunku ligotat,
bude padat dolů štěstí na pochvat.

Bude padat dolů jisker na tisíc,
že jich věčné slunko nemůž dáti víc;
z každé jiskry bude teplý jarní den,
až se v ráj promění chudý chotár ten.

A nasypu šablou jinou pěknou věc:
odvahu i sílu zpěvných do srdce,
aby s nenadání z nových jisker těch
zlaté kruhy zplály v nekonečný běh.

Až ty jasné pasy Slovač oblapí,
procitne ta síla, která v Tatrách spí:
potom bude bédství jalový jen chýr
a z těch neboráčků samý bohatýr.

V síle, brati, ukryt Jiskrův zlatý meč,
jedno srdce máme, jednu sladkou řeč,
mějme jednu vůli, budme jeden rek:
zaroste nám štěstím každý chotárek!

Královna

Slovensko, sestřičko,
kdož se ti vyrovná?
vím, tys začítaná
překrásná královna.

Však ta mamka země
zrodila tě v žele,
s žeravým sluníčkem
na unylém čele.

Jaj, ten ohník boží,
jaká je to krása,
jím temeno Tater
rudým světlem jásá!

Ó, ty sivé oči!
Koho ty poraní,

roztoužen by umřel
tamo na Kriváni.

Ústa purpurová –
ta když písne pějí,
city a myšlenky
v plň se rozvíjejí.

Vím, že hněv a pýcha
vrhly tě v parobu
a sličnou královnu
sronit chtějí do hrobu.

Jaj! však přijde šuhaj,
jeho lásky síla
vysvobodí tebe
drahá, roztomilá!

Potom vás už závist
z domu nevyplaší –
jaj! kéž mohu býti
při vašem sobáši!

Různé dojmy

Přijechal jsem skor
Slovač shlédnout s hor,
čilo jsem vystoupil na Kriváň –
v raz oko se zjásalo, zrudla skráň,
však prs? – ach, prs byl chor!

Kraj to pěkný, juj!
Bůh ho opatruj!
do kola napořád samý skvost,
jen toho chleběka není zde dost,
a lid ten není svůj.

Není, není – žel!
vrah mu nadešel,
jaj čihař ptáče jej ulapil,
do horské, chudičké klece ho skryl,
by k veselí mu pěl.

Obehnán a skryt,
ubohý ten lid –
hory – toť slávy veliký rov,
bouř – pohřební píseň je beze slov,
blesk k rakvi světla skyt'.

Proč Slovák ten trest
tisíc let má nést?
věru, už bylo by času dost,
by Pán Bůh mu odeslal na milost
konečnou lásky zvěst.

Piesne

Piesne Slovensa

Oj, piesne, piesne Slovensa
večného piesne túženia:
z hlboka srdca, duše výšky
sa stekajúce v lúby stred.
A všade im je Bôh tak blízky:
a kde je Bôh je nebe hned',
a po tých žiaľoch neskonálnych,
a po túžbach tých prísne vytrvalých
dôjde i úkoj srdca, srdca naposled,
dôjde i blaho duše naposled.

(Pavol Országh Hviezdoslav, 1875)

Klenová, Klenová

Klenová, Klenová,
kebys bola moja,
/: dala by ťa vytáť, :/
/: majoránom vysiať. :/

Zkraja majoránom,
prosred tulipánom,
/: robila by pierká :/
/: pekným mladým pánom. :/

Majorán, majorán.
Načo ťa polievam,
/: keď mi ten nepríde, :/
/: ktorého rada mám. :/

(ľudová pieseň, 13. 3. 1887)

Nebanuvala bych, ej, kebych nemusela

Nebanuvala bych,
ej, keby nemusela,
kebych ťa, šuhajko,
rada nevidela.

Ved' ja nebanujem,
ej, že tvoja nebudem,
ale len banujem,
jako ťa zabudnem.

Daromná, daromná,
ej, láska potajomná,
daromnejšej nenie,
jako medzi nama.

Sobotička, nedela

Sobotička, nedela,
pre mňa môžeš nebyť.

/: Ach, nemám ja milého,
nemá ma kto zobudiť. :/

(Ludvík Kuba, č. 85, s. 117)

Oj, kúpže mi, šuhajko

Oj, kúpže mi, šuhajko,
čo ti budem kázať:
/: červený pentlíček,
vlásky moje viazať. :/

Oj, nekupuj červený,
ten farbičku mení,
/: ale kúp belasý
podľa mojej krásy. :/

(Ludvík Kuba, č. 89, s. 120)

Sobota, nedela

Sobota, nedela,
bodaj priletela!
/: ej, že by som milého
čo skorej videla. :/

Sobota, nedela,
ver mi z ticha ide,

/: ej, milého niet doma,
ktože ko mne pride? :/

Sobota, nedela,
ved' je ona dneska,
/: ej, ktože moje líčka
dnes večer pobozká? :/

(Slovenské národné piesne, E. Starý, č. II)

Zalúbenec

Ta ma, Bože, ta ma, kde ma myseľ nesie,
/: ved' ma to dievčatko o rozum donesie. :/

Ta ma, Bože, ta ma, kde mi milá žije,
/: ved' ato moje srdce vždycky pre ňu bije. :/

Ta ma, bože, ta ma, kde ma myseľ nesie,
/: ved' ma to dievčatko o rozum donesie. :/

(Slovenské národné piesne, E. Starý, č. III)

Horela lipka, horela

Horela lipka, horela,
pod ňou panenka sedela,
keď na ňu iskry padali,
všetci mládenci plakali.

/: Iba ten jeden neplakal, :/
/: čo ju falošne miloval. :/

(Ludvík Kuba, č. 83, s. 116)

Mať moja, mať moja!

Mať moja, mať moja!
za dvoma horama,
už ma bolí hlava,
čo plačem za vama.

Hlavička ma bolí,
len tak pobolieva,
že ste ma, mamička,
malú odumrela.

Čierna zem, čierna zem,
daj moju mamku ven:
nech sa mojej mamke
horko požalujem.

Keď sa ja vam, mati,
budem žaluvati,
bude sa zem triasti,
kde ja budem stati.

(Ludvík Kuba, č. 88, s. 120)

Hoja, Ďunda, hoja!

Hoja Ďunda hoja! Poslala nás kráľovná.
Hoja Ďunda hoja!
Hoja Ďunda hoja! Na čo že vás poslala?
Hoja Ďunda hoja!
Hoja Ďunda hoja! Pre tri vozy kamenia.
Hoja Ďunda hoja!
Hoja Ďunda hoja! Na čo vám to kamenia?
Hoja Ďunda hoja!
Hoja Ďunda hoja! Zlaté mosty stavati.
Hoja Ďunda hoja!
Hoja Ďunda hoja! Či nás cez ne pustíte?
Hoja Ďunda hoja!
Hoja Ďunda hoja! Čo za dary nesiete?
Hoja Ďunda hoja!
Hoja Ďunda hoja! Čiernooké dievčatko.
Hoja Ďunda hoja!
Hoja Ďunda hoja! No podte a pospešte!
Hoja Ďunda hoja!

(Ludvík Kuba, č. 84, s. 117)

U zelenej rakyty

/: U zelenej rakyty
leží Janík zabitý. :/
Kto ho zabil, kto nezabil,
my neznáme,

/: ale si ho, my panenky,
pochováme. :/

Kamže uložíme ho,
nášho Janka švárneho?
Uložme ho do hájika:
tam pri hrobe,
spievať mu slávik bude
v nočnej dobe.

Chodí dievča do hája,
oplakáva šuhaja:
„Umorí mňa žiaľ môj ťažký,
pamätajte,
a potom mňa ku Jankovi
pochovajte.“

(Ludvík Kuba, č. 95, s. 126)

Materinská reč v cudzine

Materinská moja reč,
taká si mi milá,
akoby ma moja mať
menom oslovila;
akoby ma ľúbajúc
k srdcu privíňala;
akoby ma žehnajúc
Bohu porúčala.

Materinská moja reč,
ty mať ubolená —
keď ťa čujem, volil bych
padnúť na kolená
a modliť sa zo srdca
modlitbu skrušenú:
aby ťa Boh potešil,
v žiali postavenú.

Materinská moja reč,
poklad môj v cudzine!
Keď zaspievam piesenku
v sladkej materčine:
oči sa mi zalejú
horkými slzami
a srdce sa poteší:
že je Boh nad nami!

Materinská moja reč,
ty mať ľútostivá!
keď mi v noci nedá spať
starosť kormútivá,
len sa s tebou pomodlím,
ach, tak usnem sladko,
ako keď mať ukojí
v kolíske dieťaťko.

Materinská moja reč,
reč mojej otčiny!
V tebe cítim milotu
rodnej mi doliny;

čujem horu zelenú,
ako spevom hučí;
čujem si mať milenu,
jak ma modliť učí.

Materinská moja reč,
ty reč otcov majoch!
Tys ten svätý majetok,
čo som zdedil po nich;
ty si mojím domovom
v ďalekej cudzine;
dušu nesieš túžbami
k nebeskej otčine!

(1893)

(Peter Bella-Horal:
Piesne zďaleka a iné verše,
F. Klimeš. Liptovský Sv. Mikuláš, 192

Sokoly a orly

Sedí hejno sokolů na Tatrách,
sedí hejno orlů na skalínách – hen:
„Kdo vás sehnal, sokolové, orli,
kdo vás sehnal sem?“
„Sehnal z tichých tisícera skrýší,
z dumných našich lovupřejných říší ne
vrah, jenž vraždí, ó, Slováci tiší,
vrah, jenž vraždí vás.“
„Úval, hora za svým párem tesklí,

vrattež zpět se větroplavci lesklí k nám –
Zlaupení jsme, pokrm však sme snesli,
pokrm snesli vám!“
„S hnízd se dívat na porobu vaší

tot se přičí nám a tot i plaší – nás,
Opauštíme proto drazí naši,
opauštíme vás.“
„Nečiňtež to, sokoli a orli,
lehceť s výšin na dol se to horlí – vám,
v bídách těchto prokažtež se věrní –
věrní budtež námi!“
„Věrníť sme my sokolů potomci,
jichžto rámě cítili holomci – již,
pocítit pak zase, až slétneme –
až slétneme blíž!“

(Jozef Miloslav Hurban)
(Nitra VI., 1876, s. 162–163)

CD1:

Cymbál a husle / Dulcimer and Violin

Piesňový cyklus na básne Adolfa Heyduka / a song cycle to poems by Adolf Heyduk (1876 – 31. 1. 1877 / 1879) časť I. / part I.

Total time: 59:00

01. Nediťte se! / Don't Be Amazed 0:49
Nediťte se, se Slovenskem že si pyšně vedu / Don't be amazed that people are proud Slovaks!
02. Cymbál a husle / Dulcimer and Violin 1:51
Jaj, ten cymbál a ty husle / Oh, that dulcimer, that violin!
03. Touha po Slovensku / Longing for Slovakia 3:24
Hle, k břehům Váhu letí čápů sbor / Look, the storks are flocking to the banks of the Váh
04. Pozor na křídélka / See the Flocks 3:28
Mé písenky malé, kdeže vy jste byly? / My little songs, where have you been?
05. Hody krás / Feast of Beauty 6:20
Znáš-li ty Slovensko? / Do You Know Slovakia?
06. Není divu / No Wonder 1:30
Šumná Slovačina jako ja dívčina / The Slovak language lispng like a little girl, like me
07. Uvězněné ptáče / Caged Birds 1:48
Slovač kdo přezírá s temena Křiváně / Slovaks, who speaks slighlyng from Kriván's crest?
08. Na dobré planetě / On a Good Planet 6:48
Slovensko, milko má / Slovakia, it's lovely
09. Učiněná píseň / A Well-made Song 1:27
Na Slovensku, bože, jaká divná věc / In Slovakia, my God, what a strange thing
10. Slovenčina / The Slovak Tongue 5:16
Jaj, ta řeč slovenská, horský pramínek / Oh, that Slovak tongue, a mountain stream
11. Slovenská píseň / Slovak Song 1:49
Ta slovenská píseň / That Slovak Song
12. Kéž by! / If Only! 3:48
Od temene modrých Tater / From the crests of the blue Tatras
13. Šumní bojovníci / Handsome Fighters 5:03
Za ubohou Slovač nebojuje žádný / No one fights for the wretched Slovaks
14. Slovenské zpěvánky / Slovak Songbooks 2:07
Slovenské zpěvánky, jaká vy jste ptáč / Slovak songbooks, what fine birds you are!
15. Pánbůh požehnej! / May the Lord God Bless! 4:01
Věru mně na mysl ustavičně tane / Truly he comes constantly to my mind
16. Pěkný zpěvník / A Fine Songbook 1:57
To Slovensko milučké zpěvníček je zlatý / Dear Slovakia is a golden songbook
17. Čím dál, tím hůř / The More, The Worse 1:58
Tam se Hronec kmitá v šeru / There the Hronec ripples in the twilight
18. Trenčanské chaloupky / Trenčín Huts 2:22
Pramaloučké chaloupky kol trenčanských strání / The tiny old huts round Trenčín's slopes
19. Zlá příčina / Cause of Misfortune 2:11
Smutíš v šeře plešatý Ďumbieře / Bald Ďumbier, you are sorrowful at twilight

Eva Šušková – soprán / soprano (2, 6, 9, 11, 14, 15, 19)**Petra Noskaiová** – mezzosoprán / mezzosoprano (3, 9, 10, 11, 12, 14, 17)**Matúš Šimko** – tenor / tenor (1, 5, 7, 8, 9, 11, 14, 16)**Tomáš Šelc** – barytón / baritone (4, 9, 11, 13, 14, 18)**Marianna Gelenekyová** – soprán / soprano (9, 11, 14)**Angelika Zajícová** – alt / alto (9, 11, 14)**Juraj Kuchar** – tenor / tenor (9, 11, 14)**Peter Kollár** – bas / bass (9, 11, 14)**Peter Pažický** – klavír / piano (1 – 8, 10, 12 – 13, 15 – 19)

CD2:

Cymbál a husle / Dulcimer and Violin

Piesňový cyklus na básne Adolfa Heyduka / a song cycle to poems by Adolf Heyduk
(1876 – 31. 1. 1877 / 1879) časť II. / part II.

Total time: 63:33

01. Nepohnutě / Unmoving 3:52
Stojí hory v polokolu / The mountains stand in semi-circle
02. Vzácná skrýš / A Precious Refuge 2:00
Čarodějná Slovač krutá pouta vláčí / The enchanted Slovaks drag their cruel chains
03. Na úsvitě / At Twilight 2:58
Ba je na Slovensku dne půl, noci půl / In Slovakia it is half day, half night
04. Chudý kraj / Poor Region 4:09
Chudý chotáríku, plný výskytí / Poor village lands, full of special things
05. Královna / Queen 3:58
Slovensko, sestřičko, kdož se ti vyrovná? / Slovakia, dear sister, who can equal you?
06. Různé dojmy / Diverse Emotions 4:33
Přijechal jsem skor Slovač shlédnout s hor / I came just to look at the Slovaks from the hills

Piesne / Songs

07. Nitra milá, Nitra!, *Prelúdium a fúga pre klavír / Dear Nitra, Nitra!, Prelude and Fugue for piano 7:20*
08. Piesne Slovena, *pieseň pre tenor a klavír / Slavic Songs, song for tenor and piano (Pavol Országh Hviezdoslav, 1875) 1:41*
09. Klenová, Klenová, *ľudová pieseň / Sycamore, Sycamore, folk song 3:45*
10. Nebanuvala bych, ej, kebych nemusela, *ľudová pieseň / I Wouldn't Be Sad, Hey, If I Didn't Have To, folk song 6:01*
11. Sobotička, nedela, *ľudová pieseň / Sweet Saturday, Sunday, folk song 0:34*

12. Oj, kúpže mi, šuhajko! *ľudová pieseň / Oh, Buy It For Me, Dear Young Man!, folk song 1:40*
13. Sobota, nedela, *ľudová pieseň / Saturday, Sunday, folk song 1:14*
14. Zalúbenec, Ta ma, Bože, ta ma, *ľudová pieseň / The Lover, She's Mine, O God, She's Mine, folk song 1:12*
15. Horela lipka, horela, *ľudová pieseň / The Lime Was Blazing, Blazing, folk song 1:13*
16. Mať moja, mať moja!, *ľudová pieseň / My Mother, Mother of Mine!, folk song 2:49*
17. Hoja, Ďunda, hoja!, *ľudová pieseň / Hoja, Ďunda, hoja!, folk song 1:10*
18. U zelenej rakyty, *ľudová pieseň / By the Green Sallowthorn, folk song 3:15*
19. Materinská reč v cudzine, *pieseň pre spev a klavír / The Mother Tongue in Foreign Lands, song for voice and piano (Peter Bella Horal, 1898) 6:41*
20. Sokoly a orly / Falcons and Eagles (Jozef Miloslav Hurban, 1876) 2:19

Eva Šušková – soprán / soprano (1, 4, 11, 12, 15, 16 – 19)

Petra Noskaiová – mezzosoprán / mezzosoprano (1, 9, 10, 15 – 19)

Matúš Šimko – tenor / tenor (1, 3, 5, 6, 8, 13 – 16, 19, 20)

Tomáš Šelc – barytón / baritone (1, 2, 6, 13 – 16, 19, 20)

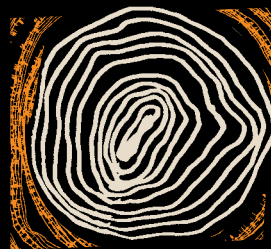
Marianna Gelenekyová – soprán / soprano (1, 15 – 19)

Angelika Zajícová – alt / alto (1, 15 – 19)

Juraj Kuchar – tenor / tenor (1, 6, 13 – 16, 19, 20)

Peter Kollár – bas / bass (1, 6, 13 – 16, 19, 20)

Peter Pažický – klavír / piano (2 – 5, 7, 8 – 12, 19)

Štefan Fajnor

Cymbál a husle / Dulcimer and Violin Piesne / Songs

*Eva Šušková / Petra Noskaiová / Matúš Šimko / Tomáš Šelc / Marianna Gelenekyová / Angelika Zajícová /
Juraj Kuchar / Peter Kollár* – spev, voice *Peter Pažický* – klavír, piano

Nahrané dňa 21. 10. 2019, Pálffyho palác na Zámockej ulici v Bratislave,

22. – 23. 2. 2020 a 29. 6. 2020, Malé koncertné štúdio Slovenského rozhlasu.

Recorded on October 21st, 2019 at Pálffy Palace, Zámocká Street in Bratislava,

on February 22nd – 23rd, 2020 and June 29th, 2020 at Small Concert Studio of the Slovak Radio in Bratislava.

Music director: Dávid Hnat, František Poul

Editing, sound mastering: František Poul

Recording engineer: Otto Nopp

Sleeve notes: Vladimír Godár

Translation: John Minahane

Design, Illustrations and Layout: Andrea Andreutti Pokorná

Total time CD1 59:00; CD2 63:33
SOZA / BIEM R35 0046-2-132 2021 HC 10051

© hudobné centrum
MUSIC CENTRE SLOVAKIA

MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY